

**ΕΛΛΗΝΟΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
ΓΙΑΤΙ ΜΠΗΚΑΜΕ ΣΤΟ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 40
ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ - ΤΙ ΚΕΡΔΙΣΕ Η ΕΛΛΑΔΑ;
ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ**

Ομιλία Ιωάννας Φωκά-Μεταξά
Στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κηφισιάς

Αγαπητοί Φίλοι συμπληρώνονται 70 χρόνια από την γενναία είσοδο της Ελλάδας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Πριν αρχίσει η ομιλία οφείλουμε να κρατήσουμε ένα λεπτό σιγή για τους ηρωικούς μαχητές, άνδρες και γυναίκες, που πολεμώντας έχασαν τη ζωή τους ή θυσιάστηκαν για την πατρίδα.

Πολλοί είναι αυτοί, τα οστά των οποίων είναι ακόμα διασκορπισμένα σε βουνά και σε λαγκάδια, ΗΡΩΕΣ στους οποίους δεν έχουμε ακόμα αποδώσει τις δέουσες τιμές προς νεκρούς, όπως ορίζει η ελληνική Παράδοση, Παιδεία και Θρησκεία μας.

Ας προσευχηθούμε και ας είναι ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ !

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1940 -1941

ΠΟΛΕΜΗΣΑΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗ! ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΟΞΑ!

Για το ΠΟΙΟΣ είπε το «ΟΧΙ», όλοι κάτι έχουν να πουν, ότι αισθάνεται και γνωρίζει ο καθένας. Όλες οι εκδοχές έχουν ακουστεί στα χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από τον ένδοξο πόλεμο 1940-41. Άλλες είναι ιστορικά τεκμηριωμένες και άλλες αυθαίρετες χωρίς κανένα στοιχείο. Σχεδόν δεν έχει πια σημασία τι λέγεται, γιατί οι περισσότεροι Έλληνες, είπαν ο καθένας το δικό του μέγα «ΟΧΙ» την ώρα που έπρεπε, όπως πρώτος ο Μεταξάς, ως Εθνικός Κυβερνήτης, ανακοινώνοντας την απόφασή του ήδη από την άνοιξη του 1939, δηλαδή 20 ημέρες πριν την απόβαση των Ιταλών στην Αλβανία, που έγινε στις 7 Απριλίου 1939, ανήμερα την Μεγάλη Παρασκευή για την Ελλάδα.

Ο Ιωάννης Μεταξάς προέβλεψε αυτή την επίθεση του Μουσολίνι, όπως σημειώνει στο Ημερολόγιό του.

12 -19 Μαρτίου 1939. Τι εβδομάδα! Τώρα όμως θα κινηθή ο Μουσολίνι; μπορεί να μην κινηθή; Και τι έχουμε να υποστούμε εμείς; Ανησυχίες σοβαρές απόψε.

18^η Μαρτίου 1939. «Φοβερά απόφασίς μου σε περίπτωση ιταλικής εισβολής»

Την απόφασή του ανακοινώνει προς τους συμμάχους, όλους τους πρέσβεις, τους Υπουργούς Εξωτερικών των χωρών του Βαλκανικού Συμφώνου, τον ελληνικό και ευρωπαϊκό τύπο, και προς τον Γκράτσι ο οποίος μόλις έχει φτάσει στην Αθήνα την άνοιξη του 1939.

Την ίδια απάντησή θα επαναλάβει στον [Εμ. Γκράτσι το χάραμα της 28^{ης} Οκτωβρίου](#). «**Επομένως έχουμε Πόλεμο**».

Το ΓΙΑΤΙ όμως ο Ιωάννης Μεταξάς «**πήρε την απόφαση του ΟΧΙ**», ΓΙΑΤΙ αντισταθήκαμε στους Ιταλούς, γιατί μπήκαμε στο πόλεμο, γιατί είπαμε «ΟΧΙ», είναι ένα ερώτημα πιο σύνθετο. Ναι, ήταν η προσβολή. Ναι, ήταν η αγάπη για ελευθερία. Ναι, ήταν η ελληνική ανδρεία και η ιστορική συνέπεια των απογόνων του Μιλτιάδη και Θεμιστοκλή του Λεωνίδα, στον Μαραθώνα στη Σαλαμίνας στις Θερμοπύλες, στα τείχη της Βασιλεύουσας από τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο.

Υπήρχε όμως ένας λόγος ακόμα για το ΟΧΙ του 1940, που μόνο ο Ιωάννης Μεταξάς γνώριζε και έχει διατυπώσει. «Μην νομίζετε ότι η απόφασίς του ΟΧΙ πάρθηκε έτσι σε μία στιγμή» λέει στους ιδιοκτήτες και αρχισυντάκτες «και ότι εμπήκαμε στον πόλεμο έτσι αιφνιδιαστικά. Η ότι δεν έγινε πλαν ότι επιτρέπεται να γίνει να τον αποφύγουμε». (ΓΑΚ Γενικά Αρχεία Κράτους φάκελος 66 «Αρχείο Ιωάννου Μεταξά»).

Αυτό τον επιπλέον λόγο θα σας παρουσιάσω απόψε, με τα λόγια του ίδιου του Μεταξά, γιατί η βραδιά απαιτεί να ακουστεί ακριβώς η δική του σκέψη και σε τι συγκεκριμένο αποσκοπούσε η σύνταξη της Ελλάδος με τους Συμμάχους, γιατί το συμφέρον της Ελλάδος ήταν μόνο αυτή η λύση. Θα ακούσουμε ποιοί ήταν οι συλλογισμοί, και όχι μόνο το συναίσθημα, ή η αντίθεσή του με το Φασιστικό και το Ναζιστικό καθεστώς, που οδήγησαν τον Πρωθυπουργό σε κάθε ενέργεια και απόφαση του.

Επέλεξε να αμυνθεί η Ελλάδα σε περίπτωση εισβολής και δεν ακολούθησε το παράδειγμα της Γαλλίας ή τόσων άλλων δημοκρατιών της Ευρώπης όχι σαν μία παρορμητική στάση και πράξη, σε μία στιγμή ενθουσιασμού και πατριωτισμού.

Το «ΟΧΙ», του 1940 ήταν συγχρόνως το αποτέλεσμα μίας λογικής διαδικασίας και στρατηγικής που του υπαγόρευε αυτή και μόνο αυτή την απόφαση.

Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε, πως ο Ιωάννης Μεταξάς, είχε λάβει στρατιωτική παιδεία, και είχε αριστεύσει και στη Σχολή Ευελπίδων αλλά και στη [Σχολή Πολέμου του Βερολίνου](#). Ότι είχε διαρκεί, ως ο κ' εξοχόν επιτελικός αξιωματικός των Βαλκανικών Πολέμων, αυτός που έκανε τα σχέδια σε όλες σχεδόν τις μάχες, στο επιτελείο του Κωνσταντίνου, αυτός που διαπραγματεύθηκε την [παράδοση της Θεσσαλονίκης από τους Τούρκους, \(Ταχσίν Πασά\)](#) και των [Ιωαννίνων \(Εσάτ Πασά\) μετά την μάχη του Μπιζανίου](#), που πάλι εκείνος είχε σχεδιάσει, όταν η στρατιά της δυτικής Ελλάδας επί μήνες είχε καθηλωθεί στην Ήπειρο.

Η ίδια επιτελική σκέψη, η ίδια ευθύνη του στρατηγού Ιωάννη Μεταξά, είναι αυτή που τον οδήγησε μετά από 14 χρόνια πολιτικού βίου, στην επιλογή του να προβεί σε άρση των άρθρων του Συντάγματος ([νόμος Ελευθερίου Βενιζέλου, 4229/1929](#)) και να κάνει την [Δικτατορία, την 4^η Αυγούστου 1940](#), τηρώντας όμως τους νόμους και το Σύνταγμα της εποχής του, αφού επί 14 χρόνια είχε στηρίξει την δημοκρατία, και είχε δώσει αγώνες εναντίον κάθε παραβίασης του Συντάγματος, κατέληξε στην αναγκαστική αυτή λύση, όταν ο πόλεμος είχε ήδη αρχίσει να θερίζει νεκρούς στην Ευρώπη και η Ελλάδα ήταν πολεμικά απaráσκευη, ο δε κοινωνικός διχασμός παρών σε κάθε εκδήλωση πολιτικού κόσμου και στρατού, με επαναστάσεις, κινήματα και ανεπιτυχείς απόπειρες δικτατορίας.

Το «μέγαρο Δημητρίου» στην αρχική του μορφή.

30 Οκτωβρίου 1940

Με την φαντασία μας μεταφερόμαστε 70 ακριβώς χρόνια πριν. Σαν αύριο. 3^η ημέρα πολέμου, 30 Οκτωβρίου 1940. Είναι πρωί. Βρισκόμαστε μπροστά στο Ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας. Το ξενοδοχείο αυτό, που είναι το μεγαλύτερο κτήριο, στο κέντρο της Αθήνας, στο ασφαλέστερο σημείο και με αντιαεροπορική κάλυψη. Στο υπόγειο του είναι εγκατεστημένο το Γενικό Επιτελείο. Στην είσοδό του, που τότε ήταν από την οδό Πανεπιστημίου, η χωροφυλακή άφηνε να μπουν μόνο όσοι είχαν την σχετική άδεια, ή κάποια συγκεκριμένη υπηρεσία.

Στο μεγάλο χωλ του ξενοδοχείου μπορούμε να φανταστούμε την πυρετώδη κίνηση που θα επικρατούσε γιατί εκεί είχαν εγκατασταθεί εκτός από το Γενικό Επιτελείο, το γραφείο του Πρωθυπουργού, το γραφείο του

Βασιλέως, το Υφυπουργείο Δημόσιας Ασφάλειας, [το Υπουργικό Συμβούλιο](#) και οι αγγλικές αεροπορικές υπηρεσίες. Στο υπόγειο, στο Γενικό Επιτελείο, χάρτες θα ήταν απλωμένοι σε τραπέζια και συσκέψεις τηλεφωνικές για να επικοινωνούν με το μέτωπο. Αξιωματικοί συσκέπτονταν. Υπουργοί και άλλοι αξιωματούχοι του κράτους κυκλοφορούσαν. Παντού υπήρχε φανερή και μυστική παρουσία της βασιλικής χωροφυλακής. Από όσα λέγονταν τίποτε δεν έπρεπε να διαρρεύσει, όλα κινδύνευαν να αποβούν στοιχία πολύτιμα για τον εχθρό. Άλλωστε μεγάλα πανό είχε αναρτήσει η Ε.Ο.Ν, στους δρόμους και στα σημεία συγκέντρωσης του κόσμου, στα καφενεία στις δημόσιες υπηρεσίες, για να συστήνουν στο κοινό την απόλυτη σιωπή. «Και οι τοίχοι έχουν αυτιά» επεσήμαιναν. Ο Εχθρός έχει παντού αυτιά. Και τα βράδια υπήρχε απόλυτη συσκότιση στους δρόμους με τους φανοστάτες καλυμμένους. Στα σπίτια μπλε χαρτιά σκίαζαν τα παράθυρα και στα λιγοστά αυτοκίνητα κόκκινα χαρτιά στα φανάρια τους. Η κίνηση τους, λόγω κακής ορατότητας, ήταν αργή. Ο φόβος του βομβαρδισμού προφανής. [Η Πάτρα είχε ήδη βουβαρδισθεί](#)

Όλα βρίσκονταν σε απόλυτη τάξη. Η γενική επιστράτευση είχε προχωρήσει κανονικά, και όλοι γνώριζαν τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν. Το σχέδιο της επιστράτευσης προέβλεπε από ποιά πρόσωπα έπρεπε να αντικατασταθούν οι υπάλληλοι των Υπουργείων, των δημοσίων υπηρεσιών, της χωροφυλακής, αυτών που εργάζονται σε εργοστάσια και ήταν στρατεύσιμοι. Όλα είχαν προβλεφθεί από μήνες. Και γι αυτό η ζωή της Αθήνας και της υπόλοιπης Ελλάδας συνεχίστηκε κανονικά και απρόσκοπτα. Ούτε τα θέατρα σταμάτησαν τις παραστάσεις τους, όπως βλέπουμε από τις εφημερίδες ούτε οι κινηματογράφοι. Οι φάκελοι με τις εντολές είχαν φτάσει έγκαιρα σε καθένα με την υπόδειξη να τον ανοίξει αν ακούσει τις σειρήνες. Όλοι γνώριζαν που θα πάνε να καταταγούν. Όλοι οι μόνιμοι και οι εφεδρικοί ντύνονταν με σωστό στρατιωτικό ρουχισμό, που είχε προνοήσει να προμηθεύσει η Κυβέρνηση το στρατό. Με τα όπλα στα χέρια τα παλικάρια, οι ανδρείοι πολεμιστές έφευγαν γελαστοί πολεμιστές για τις μονάδες τους στα σύνορα. Και οι γυναίκες τους, μάνες και παιδιά στήριζαν τα δυνατά συναισθήματά τους.

Έτοιμα και τα νοσοκομεία σε όλη τη χώρα. Στην Αθήνα, στην Μονή Πετράκη είχε δημιουργηθεί ένα επιπλέον νοσοκομείο, μία ειδική μονάδα 200 κλινών, για τα προβλήματα από κρουσπαγήματα, που δεν θα αργούσαν να φανούν. Την μονάδα αυτή δημιούργησε και διηύθυνε ο παθολόγος ιατρός Ευγένιος Φωκάς, γαμβρός του Ιωάννη Μεταξά. Οι νοσοκόμες του Ερυθρού Σταυρού ήταν και αυτές έτοιμες να αναλάβουν το έργο τους. Το κτίριο Πρώτων βοηθειών στην οδό Τρίτης Σεπτεμβρίου, έργο και αυτό του Μεταξά, ήταν και αυτό έτοιμο για να αντιμετωπίσει τους τραυματίες της πόλης σε περίπτωση βομβαρδισμού, με τα αυτοκίνητα άμεσης βοήθειας εξοπλισμένα και οδηγούς τραυματιοφορείς.

Εθελοντές και εθελόντριες του Ερυθρού Σταυρού, μεταξύ των οποίων ήταν [η μικρότερη κόρη του Ι.Μεταξά, Νανά](#), ανέλαβαν το έργο. Όσο για την μεγαλύτερη κόρη του Λουκία αυτή ανέλαβε πλήρως να οργανώσει και να επιβλέπει όλες τις υπηρεσίες που είχε αναλάβει η [Ε.Ο.Ν](#), στα νοσοκομεία, στην συλλογή και αποστολή ρουχισμού και υλικού στην φροντίδα των οικογενειών που είχαν στρατευμένα μέλη και άλλες πολλές αρμοδιότητες. Νέες γυναίκες και παλικάρια μέλη της Ε.Ο.Ν του Πανεπιστημίου Διοίκηση Ανωτάτων Σχολών είχαν αναλάβει να αντικαταστήσουν κάθε στρατεύσιμο. Δύο υπηρεσίες λειτούργησαν αμέσως η [Κρατική Υπηρεσία Αμύνης Μετώπου](#), και Πολιτική Υπηρεσία Αμύνης Μετώπου.

Πλησίαζε μεσημέρι. Στη Μεγάλη Βρετανία υπήρχε μια ιδιαίτερη κίνηση στη μεγάλη αίθουσα του ισογείου. Εκεί βρισκόταν κυκλωμένος από κόσμο αλλά ήρεμος με βλέμμα φωτεινό, ο Εθνικός Κυβερνήτης Ιωάννης Μεταξάς, που ο λαός όλος επικροτούσε τις αποφάσεις με αγάπη θαυμασμό. Το βλέμμα του διέτρεχε την αίθουσα με παρατηρητικότητα και ένταση. Άλλοι τον πλησίαζαν και ρωτούσαν, άλλοι έρχονταν με έγγραφα για κάποια γνώμη. Εκείνος στεκόταν ανάμεσά τους και περιμένει να ολοκληρωθεί η συγκέντρωση που είχε οργανώσει.

Ο Πρωθυπουργός, έχει καλέσει όλους τους Ιδιοκτήτες και Αρχισυντάκτες του Αθηναϊκού Τύπου, προκειμένου να τους εκθέσει την πολιτική και στρατιωτική κατάσταση. Να τους αναλύσει και να τους καταθέσει κάθε λεπτομέρεια, πως οδηγήθηκε στις αποφάσεις, τι ετοιμασίες είχαν γίνει, που θα βρουν τα κρίσιμα έγγραφα που στήριζαν όλα τα λόγια του, να τους ενθαρρύνει και εκφράσει την πίστη του για την τελική Νίκη. Τους κοιτούσε όλους κατάματα, με ένα βλέμμα πάντα διερευνητικό για να αντιληφθεί και την παραμικρή έκφραση και να απαντήσει αν χρειαζόταν άμεσα.

[Το κείμενο αυτό που θα διαβάσουμε εδώ απόψε βρίσκεται από το 1970 κατατεθειμένο στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, στο αρχείο του Ιωάννη Μεταξά \(φак.66\), και έχει τυπωθεί στο Ημερολόγιό του.](#) Είναι στενογραφημένο και ουδέποτε αμφισβητήθηκε, από τη στιγμή που δημοσιεύθηκε το Ημερολόγιο αν και ήταν εν ζωή οι περισσότεροι των παρισταμένων σε αυτή την συγκέντρωση. Έκτοτε έχει επανειλημμένως δημοσιευθεί στον τύπο.

**Λόγος του Ιωάννου Μεταξά
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΑΣ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ
30^η Οκτωβρίου 1940**

Ανακοίνωσις του Πρωθυπουργού Ι. Μεταξά
προς τους ιδιοκτήτας και αρχισυντάκτας του Αθηναϊκού Τύπου
εις το Γενικόν Στρατηγείον (ξενοδοχείον "Μεγάλη Βρεταννία")
εις τας 30 Οκτωβρίου 1940

Κύριοι,

Έχω λογοκρισίαν και ημπορώ να σας υποχρεώσω να γράφετε μόνον ό,τι θέλω. Αυτήν την ώραν όμως δεν θέλω μόνον την πέννα σας. Θέλω και την ψυχήν σας. Γι' αυτό σας εκάλεσα σήμερα για να σας μιλήσω με χαρτιά ανοιχτά. Θα σας ειπώ τα πάντα. Θα σας ειπώ ακόμη και τα μεγάλα μου πολιτικά μυστικά. Θέλω να ξέρετε και σεις όλα τα σχετικά με την εθνικήν μας περιπέτεια ώστε να γράφετε, όχι συμμορφούμενοι προς τας οδηγίας μου, αλλά εμπνεόμενοι εις την προσωπική σας πίστιν από την γνώσιν των πραγμάτων.

Σας απαγορεύω να ανακοινώσητε σχετικά το παραμικρόν σ' οποιονδήποτε. Απολύτως και γιά οιονδήποτε λόγον. Κάθε παράβασις αυτής της εντολής μου θα έχη δια τον υπεύθυνον -και να είσθε βέβαιοι ότι θα ευρεθή ο υπεύθυνος- τας συνεπείας τας οποίας πρέπει να έχη σε πόλεμο ζωής ή θανάτου του Έθνους η προδοσία ενός μεγάλου μυστικού, έστω και αυτό αν έγινε από αφέλεια, χωρίς την παραμικρή κακή πρόθεσι. Φυσικά έχω τον λόγον σας... Μη νομίσητε ότι η απόφασις του ΟΧΙ πάρθηκε έτσι, σε μια στιγμή. Μην φαντασθήτε ότι εμπήκαμε στον πόλεμο αιφνιδιαστικά. Ή ότι δεν έγινε παν ό,τι επιτρέπεται και μπορούσε να γίνει δια να τον αποφύγωμε. Από την εποχήν της καταλήψεως της Αλβανίας το Πάσχα πέρυσι το πράγμα άρχισε να φαίνεται. Από τον περασμένο Μάιο είπα καθαρά στον κ. Γκράτσι ότι αν προσεβαλλόμεθα εις τα εθνικά κυριαρχικά μας δικαιώματα, θα ανθιστάμεθα αντί πάσης θυσίας και δι' όλων των μέσων. Συγχρόνως όμως μου ήρχοντο από την Ρώμην, από την Βουδαπέστην, από τα Τίρανα, από παντού πληροφορίαί αντίθετοι .

Εις τας 15 Αυγούστου έγινεν ο τορπιλλισμός της ΕΛΛΗΣ. Γνωρίζετε ότι από την πρώτην στιγμήν διεπιστώθη ότι το έγκλημα ήτο Ιταλικόν. Εν τούτοις δεν επιτρέψαμεν να γνωσθή ότι είχομεν και τας υλικάς πλέον αποδείξεις περίτης εθνικότητος του εγκληματίου . Συγχρόνως όμως διέταξα τα αντιτορπιλικά τα οποία συνώδευον τα πλοία που μετέφερον τους προσκηνητάς από την Τήνον μετά το έγκλημα, άν προσβληθούν από αεροπλάνα ή οπωσδήποτε άλλως να κάμουν αμέσως χρήσιν των όπλων των. Θα σας αποκαλύψω τώρα, ότι τότε διέταξα να βολιδοσκοπηθή καταλλήλως το Βερολίνον. Μου διεμνηύθη εκ μέρους τον Χίτλερ, η σύστασις να αποφύγω οιονδήποτε μέτρον δυνάμενον να θεωρηθή από την Ιταλίαν πρόκλησις. Έκαμα το πάν δια να μη μπορούν οι Ιταλοί να εμφανισθούν ως δυνάμενοι να έχουν όχι αφορμάς ευλόγους, αλλ' ούτε ευλογοφανές παράπονον εκ μέρους μας, αν και από την πρώτην στιγμήν αντελήφθην τι πράγματι εσήμαιεν η όλως αόριστος σύστασις του Βερολίνου. Σεις καλύτερον παντος άλλου γνωρίζετε ότι έκαμα το πάν δια να μη δώσωμεν αφορμήν εμφανίσεως της Ιταλίας ως δυναμένης να έχη ευλογοφανείς καν αφορμάς αιτιάσεων. Λόγω του επαγγέλματός σας έχετε παρακολουθήσει εις όλες τις λεπτομέρειεις την ιστορίαν των ατελειώτων ιταλικών προκλήσεων δημοσιογραφικών και άλλων, αλλά και την χριστιανικήν υπομονήν την οποίαν ετηρίσαμεν, προσποιούμενοι ότι δεν τις καταλαβαίνουμε, περιοριζόμενοι μόνον σε δημοσιογραφικάς ανασκευάς των ιταλικών εναντίον μας κατηγοριών .

Ομολογώ ότι εμπρός εις την φοβεράν ευθύνην της αναμίξεως της Ελλάδος εις τέτοιον μάλιστα πόλεμον, έκρινα πώς καθήκον μου ήτο να δω εάν θα ήτο δυνατόν να προφυλάξω τον τόπον από αυτόν έστω και δια παντός τρόπου, ο οποίος όμως θα συμβιβάζετο με τα γενικώτερα συμφέροντα του Έθνους. Εις σχετικάς βολιδοσκοπήσεις προς την κατευθυνσιν τον Άξονος μου εδόθη να εννοήσω σαφώς ότι μόνη λύσις θα μπορούσε να είναι μία εκουσία προσχώρησιν της Ελλάδος εις την "Νέαν Τάξιν" . Προσχώρησις που θα εγένετο όλως ευχαρίστως δεκτή από τον Χίτλερ "ως εραστήν του Ελληνικού πνεύματος".

Συγχρόνως όμως μου εδόθη να εννοήσω ότι η ένταξις εις την Νέαν Τάξιν προϋποθέτει προκαταρκτικήν άρσιν όλων των παλαιών διαφορών με τους γείτονάς μας, και ναι μεν αυτό θα συνεπήγετο φυσικά θυσίας τινάς δια την Ελλάδα, αλλά αι θυσίαί θα έπρεπε να θεωρηθούν απολύτως "ασήμαντοι" εμπρός εις τα "οικονομικά και άλλα πλεονεκτήματα" τα οποία θα είχεν δια την Ελλάδα ή Νέα Τάξις εις την Ευρώπην και εις την Βαλκανικήν. Φυσικά με πάσαν περίσκεψιν και ανεπισημως επεδίωξα δι' όλων των μέσων να κατατοπισθώ συγκεκριμένως ποίαί θα ήσαν αι θυσίαί αυταί, με τας οποίας η Ελλάς θα έπρεπε να πληρώση την ατίμωσιν της εξ ίδιας θελήσεως προσφοράς της να υπαχθή υπό την Νέαν Τάξιν.

Με καταφανή προσπάθειαν αποφυγής σαφούς καθορισμού μου εδόθη να καταλάβω ότι η προς τους Έλληνας στοργή του Χίτλερ ήτο οι εγγυήσεις οτι αι θυσίαί αυταί θα περιορίζοντο "εις το ελάχιστον δυνατόν". Όταν επέμεινα να κατατοπισθώ, πόσον επί τέλους θα μπορούσε να είναι αυτό το ελάχιστον τελικώς, μάς εδόθη να καταλάβωμεν ότι τούτο συνίστατο εις μερικάς ικανοποιήσεις προς την Ιταλίαν δυτικώς μέχρι Πρεβέζης, ίσως και προς την Βουλγαρίαν ανατολικώς μέχρι Δεδεαγάτς . Δηλαδή θα έπρεπε δια να αποφύγωμεν τον πόλεμον, να γίνωμεν εθελονταί δούλοι και να πληρώσωμεν αυτήν την τιμήν... με το άπλωμα του δεξιού χεριού της Ελλάδος προς ακρωτηριασμόν από την Ιταλίαν και του αριστερού προς ακρωτηριασμόν από την Βουλγαρίαν. Φυσικά δεν ήτο δύσκολον να προβλέψη κανείς ότι εις μίαν τοιαύτην περίπτωσιν οι Άγγλοι θα έκοβαν και αυτοί τα πόδια της Ελλάδος. Και με το δίκαιόν των.

Κυρίαρχοι πάντοτε της θαλάσσης δεν θα παρέλειπον, υπερασπίζοντας πλέον τον εαυτόν των, έπειτα από μίαν τοιαύτην αυτοδούλωσιν της Ελλάδος εις τους εχθρούς των να καταλάβουν την Κρήτην και τας άλλας νήσους μας τουλάχιστον. Το συμπέρασμα αυτό δεν προέκυπεν μόνον από την πλέον απλήν λογικήν, αλλά και από ασφαλείς και βεβαίαις πληροφορίας εξ Αιγύπτου, καθ' ας ειχεν ήδη προμελετηθή και αντιμετωπισθή ή ενέργεια που θα έπρεπε να γίνη ως φυσικόν επακόλουθον πάσης τυχόν εκουσίας ή ακουσίας συνεργασίας της Ελλάδος με τον Άξονα, εις τας ελληνικάς νήσους και προς παρεμπόδισιν εν περιπτώσει της δυνατότητος δια τόν Άξονα να τας χρησιμοποιήση.

Δεν δύναμαι αφ' ετέρου να μη παραδεχθώ ότι εις μίαν τοιαύτην περίπτωσιν το δίκαιον δεν θα ευρίσκετο με το μέρος της Κυβερνήσεως των Αθηνών και να μην αναγνωρίσω, ότι όταν ένας λαός, όπως ο αγγλικός, αμύνεται δια την ζωήν του, θα ήτο πλήρως δικαιολογημένος να κάνη τα ανωτέρω. Αλλά τότε ο Ελληνικός λαός δικαίως θα ετάσσετο εναντίον της κυβερνήσεως η οποία δια να τον προφυλάξη από τον πόλεμον θα τον κατεδίκαζε εις εθελουσίαν υποδούλωσιν μετ' εθνικού ακρωτηριασμού. Αυτή η δήθεν προφύλαξις θα ήτο δια την τύχην της εις το μέλλον Ελληνικής φυλής, πλέον ολεθρία και από τας χοιροτέρας έστω συνεπείας οποιουδήποτε πολέμου. Το δίκαιον λοιπόν, δεν θα ήτο με το μέρος της Κυβερνήσεως των Αθηνών, εάν η τελευταία ενήργει κατά τας υποδείξεις του Βερολίνου που ανέφερα. Το δίκαιον θα ήτο με το μέρος του Ελληνικού Λαού, ο οποίος θα κατεδίκαζεν αυτήν, και των Άγγλων οι οποίοι υπερασπίζοντες την ύπαρξιν των επίσης δικαίως θα ελάμβανον τα μέτρα που εφέροντο έχοντες μελετήσει, εισακούοντες άλλωστε τας δικαίας αιτιάσεις των Ελλήνων, οίαι θα προέκυπτον εν καιρώ εάν εδίδετο ή εύλογος αυτή αφορμή.

Θα εδημιουργούντο έτσι όχι δύο, όπως το 1916, αλλά τρείς αυτήν την φοράν Ελλάδες.

Η πρώτη θα ήτο η επίσημος των Αθηνών η οποία είχε φθάσει εις την πόρωσιν και το κατάντημα δια να αποφύγη τον πόλεμον να δεχθή να γίνη εθελοντής δούλος, πληρώνουσα μάλιστα την τιμήν αυτήν και με την συγκατάθεσιν της να αυτοακρωτηριασθή τραγικώτατα, παραδίδουσα εις την δουλείαν πληθυσμούς αμιγώς Ελληνικούς και μάλιστα δύναμαι να είπω τους Ελληνικωτέρους των Ελληνικών τοιούτους. Δευτέρα θα ήτο η πραγματική Ελλάς. Δηλαδή η παμφηφία της κοινής γνώμης του Έθνους, το οποίον ποτέ δεν θα απεδέχετο την εκουσίαν του υποδούλωσιν πληρωνομένην μάλιστα με εθνικόν ακρωτηριασμόν αφόρητον και ισοδυναμούσαν με οριστικήν ατίμωσιν και μελλοντικήν βεβαίαν εκμηδένισιν του Ελληνισμού ως εννοίας και οντότητος, εκμηδένισιν πρώτον ηθικήν και δεύτερον εν συνεχεία της ηθικής και υλικήν.

Το Έθνος ουδέποτε θα συνεχώρει εις τόν Βασιλέα και την Εθνικήν Κυβέρνησιν της 4ης Αυγούστου, τοιαύτην πολιτικήν. Τρίτη τέλος θα προέκυπτε μία ακόμη Ελλάς, η Ελλάς την οποίαν δεν θα παρέλειπον να δημιουργήσουν, φυσικά με την επίκλησιν του δημοκρατισμού, οι δημοκρατικοί Έλληνες υπό την κάλυψιν του βρετανικού Στόλου εις τα νήσους, Κρήτην και εις τας άλλας. Η τρίτη αυτή Ελλάς, η "Δημοκρατική" θα είχε με το μέρος της όχι μόνον την πρόθυμον υποστήριξιν της Αγγλίας εις την οποίαν θα έδιδε το δικαίωμα να καλύψη τας νήσους μας, καλυπτομένη και η ίδια εις την Βόρειον Αφρικήν, αλλά θα είχε με το μέρος της και το Εθνικόν δίκαιον. Η ηθική της δύναμις λοιπόν θα απερρόφα μοιραίως την επίσημον Ελλάδα, διότι θα διέθετεν η τρίτη αυτή Ελλάς, την ανεπιφύλακτον έγκρισιν και ενίσχυσιν της ανεπισήμου, της "δευτέρας" Ελλάδος, της Εθνικής δημοσίας γνώμης εν τη παμφηφία της.

Έζησα κύριοι την περίοδον του Εθνικού Διχασμού που εδημιουργήθη το 1916 όταν από την κατάστασιν εκείνην προέκυπταν δύο Ελλάδες, η των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης. Τον κίνδυνον από μίαν νέαν διαίρεσιν της Ελλάδος προκύπτουσαν συνεπεία του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου, όπως η διαίρεσις του 1916 πρέκυψε συνεπεία του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, μίαν νέαν διαίρεσιν μάλιστα πολύ τραγικωτέραν, διότι όπως την εσκιαγράφησα δεν θα είναι καν διχασμός, αλλά τριχοτομισμός. Τον κίνδυνον αυτόν τον θεωρώ κύριοι, δια το Έθνος και το μέλλον του ασυγκρίτως χειρότερον από τον πόλεμον, έστω και αυτόν τον πόλεμον, από τον οποίον είναι δυνατόν και δουλωμένη ακόμη να βγη προσωρινώς η Ελλάς. Λέγω προσωρινώς, διότι πιστεύω ακράδαντα ότι τελικώς η νίκη θα είναι με το μέρος μας.

Γιατί οι Γερμανοί δεν θα νικήσουν. Δεν μπορεί να νικήσουν.

Υπάρχουν πολλά εμπόδια.

Η Ελλάς είναι αποφασισμένη να μη προκαλέση, μεν, με κανένα τρόπο κανένα, αλλά και με κανένα τρόπο να μη υποκύψη. Προ παντός είναι αποφασισμένη να υπερασπίση τα εδάφη της, έστω και αν πρόκειται να πέση. Ήδη δε, η απόφασίς της αυτή και η πολιτική της αυτή, χάρις εις την οποίαν απρόκλητα προσεβλήθη, χάρισαν στον τόπο και στον λαό μας το πλέον ανεκτίμητον των αγαθών και το μεγαλύτερον στοιχείον της δυνάμεως του: Αυτή η πολιτική έδωσεν εις τον λαόν την απόλυτην ψυχική, και πανεθνική ένωσί του .

Σήμερα όμως επί πλέον υπάρχουν και μερικοί άλλοι παράγοντες που προδικάζουν την τελική μας νίκη. Η Τουρκία δεν είναι όπως το 1916 σύμμαχος των Γερμανών. Είναι σύμμαχος των Άγγλων. Η Βουλγαρία βέβαια ενεδρεύει και τώρα όπως και τότε, αλλ' εν πάση περιπτώσει αυτήν την εποχήν τουλάχιστον προς το παρόν δεν τολμά. Ο καιρός όμως δεν δουλεύει για τον Άξονα. Δουλεύει για τους αντιπάλους του. Τέλος δια την Γερμανίαν η νίκη θα ήτο εν πάση περιπτώσει δυνατή μόνο με κοσμοκρατορίαν.

Αλλ' η κοσμοκρατορία δια την Γερμανίαν κατέστη οριστικά αδύνατος στην Δουνκέρκη. Ο πόλεμος δια τον Άξονα έχει χαθή, από την στιγμήν που η Αγγλία διεκήρυξε: "Θα πολεμήσωμεν έστω και μόνον εις το νησί μας και πέραν των θαλασσών, θα πολεμήσωμεν μέχρι της νίκης". Αλλά επί πλέον και ημεείς οι Έλληνες πρέπει να γνωρίζωμεν ότι δεν πολεμούμεν μόνον δια την νίκην, αλλά και δια την δόξαν .

Δεν ξέρω αν κανείς αντιβενιζελικός από σας είναι πάντοτε αδιάλλακτος.

"Είμαι εγώ, κύριε Πρόεδρε", απήντησεν ο παριστάμενος παλαιμάχος και αδιάλλακτος αρθρογράφος του αντιβενιζελικού τύπου κ. Κρανωτάκης.

Λοιπόν ακούστε δια να συνεννοηθούμε. Εγώ, κύριοι, όπως επαρκώς σας εξήγησα, ετήρησα μέχρι σήμερα την πολιτικήν του αιμνήστου Βασιλέως Κωνσταντίνου, δηλαδή την πολιτικήν της αυστηράς ουδετερότητας. Έκαμα το παν δια να κρατήσω την Ελλάδα μακράν της συγκρούσεως των μεγάλων κολοσσών. Ήδη μετά την άδικον επίθεσιν της Ιταλίας, η πολιτική την οποίαν ακολουθώ είναι η πολιτική του αιμνήστου Βενιζέλου. Διότι είναι η πολιτική του συνταυτισμού της Ελλάδος με την τύχην της δυνάμεως, δια την οποίαν η θάλασσα είναι ανέκαθεν όπως και δια την Ελλάδα, όχι το εμπόδιον που χωρίζει αλλά η υγρά λεωφόρος που συνδέει. Βέβαια εις την ιστορίαν μας την νεωτέραν δεν είχομεν μόνον ευγνωμοσύνης λόγους και αφορμάς δια την Αγγλίαν, της οποίας άλλως τε η μεταπολεμική, πολιτική των τελευταίων ιδίως ετών, είναι πολιτική μεγίστων και ιστορικών αγγλικών ευθυνών. Αλλά τας ευθύνας της αυτάς η Αγγλία τας αποδίδει σήμερα με την υπερήφανον αποφαστικότητα λαού μεγάλου, σώζοντος την ελευθερίαν του κόσμου και του πολιτισμού. Δια την Ελλάδα η Αγγλία είναι η φυσική φίλη και επανειλημμένως εδείχθη προστάτρια, ενίοτε δε η μόνη προστάτρια. Η νίκη θα είναι και δεν μπορεί παρά να είναι δική της. Θα είναι νίκη του Αγγλοσαξωνικού κόσμου, απέναντι του οποίου η Γερμανία, η οποία αφού έως τώρα δεν ηδυνήθη να επιτύχη οριστικόν αποτέλεσμα, είναι καταδικασμένη να συντριβή. Διότι από τώρα και πέρα ο ορίζων δεν πρέπει να θεωρηται δια τον Άξονα ανέφελος ούτε προς Ανατολάς και η Ανατολή είναι πάντοτε μυστηριώδης. Πάντοτε ήτο, αλλά σήμερα υπέρ ποτέ είναι γεμάτη απρόοπτα και μυστήριο. Τελικώς λοιπόν θα νικήσωμεν. Και θέλω φεύγοντες από την αίθουσαν αυτήν να πάρετε μαζί σας όλην την δική μου απόλυτη βεβαιότητα, ότι θα νικήσωμεν. Εν τούτοις πρέπει να σας επαναλάβω ό,τι επισημότερον διεκήρυξα από την πρώτην στιγμήν. Η Ελλάς δεν πολεμά δια την νίκην. Πολεμά δια την Δόξαν. Και δια την τιμήν της. Έχει υποχρέωσιν προς τον εαυτόν της να μείνη αξία της ιστορίας της.

Η Ιταλία είναι μεγάλη δύναμις, όταν δε προχθές έγινεν η πρώτη αεροπορική επιδρομή, ομολογώ ότι με έκπληξιν ήκουσα εις σχετικήν ερώτησίν μου την απάντησιν, ότι τα επιδραμόντα αεροπλάνα ήσαν μόνον ιταλικά. Αυτό φθάνει να σας δώση να καταλάβετε με ποιες ιδέες μπήκα στον πόλεμο. Αλλά υπάρχουν στιγμές κατά τις οποίες ένας λαός οφείλει, αν θέλη να μείνη μέγας, να είναι ικανός να πολεμήση, έστω και χωρίς καμμίαν ελπίδα νίκης. Μόνον διότι πρέπει. Γνωρίζω ότι ο ελληνικός λαός θα ήτο αδύνατον να δεχθή άλλο τι αυτήν την στιγμήν. Διότι είναι ελεύθερος και απερίσπαστος εις την φυσικήν ευθυκρισίαν και υπερηφάνειαν, εφ' όσον δεν εδόθη ευκαιρία να θολωθή η κρίσις του δι' αγοραίων θορύβων και παραπλανητικών εκστρατειών. Εκάμαμεν ότι ήτο δυνατόν δια να μη έχωμεν το παραμικρόν άδικον. Και θα εξακολουθήσωμεν την ιδίαν τακτικήν μέχρι τέλους. Σας έχω στο τραπέζι μερικά έγγραφα. Είναι όλοι αι αποδείξεις της ιταλικής ενέδρας εκ προμελέτης. Όταν τελειώσω μπορείτε να τα δείτε. Περιττόν να πάρετε σημειώσεις. Συνομιλώτατα θα δημοσιευθούν εις την Λευκήν Βίβλον, η οποία διάταξα να εκδοθή το ταχύτερον. Δεν σας κρύβω κύριοι, ότι η κατάστασις είναι εξαιρετικά δύσκολη. Μας περιμένουν μάλιστα δοκιμασίαι μεγάλαι. Δια να μη δώσω ευκαιρίαν προς την επιζητουμένην δια παντός τρόπον αφορμήν κατασυκοφαντήσεώς μας, ευρέθην υποχρεωμένος να πάρω μίαν απόφασιν εξόχως σοβαράν. Να μην κάμω την επιστράτευσιν, όταν από καιρού την εξήτησε και εξηκολούθησεν επανειλημμένως να μου την ζητά το Επιτελείον... Ο ιταλικός όγκος λοιπόν ευρήκεν απέναντι του δυνάμεις πάρα πολύ ασθενείς, τουλάχιστον δια την κρούσιν των πρώτων ημερών. Ο ρόλος σας είναι σήμερα μέγας και επισημότατος.

Μη χάνετε το θάρρος σας, οτιδήποτε και αν γίνη. Διότι άλλως αδύνατον να φανήτε άξιοι του λαού σας και του καθήκοντος σας, το οποίον είναι να συντηρήσητε την ιερή φλόγα του ελληνικού λαού, να βοηθήσητε τον μαχόμενον Στρατόν, να υπάρξητε συνεργάται της Κυβερνήσεως, ότι και αν αισθάνεσθε δι' αυτήν. Πρέπει να πιστεύσητε σεις δια να μπορέσετε να μεταδώσητε την πίστιν εις το κοινόν σας, μολονότι αυτήν την φοράν έχομεν όλοι μας να πάρωμεν από τον Ελληνικόν λαόν, και από το απερίγραπτον θάρρος του και όχι να του δώσωμεν.

Θέλω ακόμη να σας ειπώ κάτι. Ξέρω με βεβαιότητα ότι από την φοβεράν αυτήν δοκιμασίαν η Ελλάς θα υποφέρει. Ξέρω όμως επίσης με βεβαιότητα ότι τελικώς θα εξέλθη όχι μόνον ένδοξος αλλά και μεγαλύτερη. Θα προσέξατε το τηλεγράφημα του κ. Τσώρτσιλ το οποίον εδημοσιεύθη σήμερα εις τας εφημερίδας, ανακοινωθέν από του Υπουργείου Εξωτερικών . Λοιπόν επειθυμώ να σας τονίσω τούτο: εκείνοι οι οποίοι εις το τηλεγράφημα αυτό δεν βλέπουν γραπτήν την επιβεβαίωσιν αγράφου συμφωνίας δια τα Δωδεκάνησα, δεν ξέρουν να διαβάζουν μέσα από τις γραμμές. Και κάτι άλλο. Τα Δωδεκάνησα προδικάζουν...

Καθημερινή 8.727/29-10-1940

003

Λ ο ν δ ῶ ν ο ν (Α.Π.) Τό Ράϋτερ ανακοινού ὅτι ἡ Βρετανική διαβεβαίωσις παροχῆς βοήθειας εἰς τὴν Ἑλλάδα περιέχεται εἰς τηλεγράφημα ἀποσταλέν ἐκ μέρους τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Τσώρτσιλ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος κ. Μεταξᾶν, τοῦ ὁποῦ το κείμενον ἔχει ὡς ἑξῆς:

- " Ἡ Ἱταλία εὔρεν τὰς ἀπειλάς τῆς ἐκφοβισμοῦ ἀνωφελεῖς ἔναντι τοῦ ἡρέμου φάρρου σας. Κατέφυγεν ἐπομένως εἰς ἀπρόκλητον ἐπιθεσίαν ἔναντι τῆς Πατρίδος σας, ἀναζητοῦσα εἰς ἀστηρίκτους κατηγορίας δικαιολογίαν τῆς αἰσχρᾶς τῆς ἐπιθέσεως.
- " Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ὑπὸ τὴν ἄξιαν ἐμπιστοσύνην ἠγεσθῆν σας, ἀντιμετώπισε τοὺς κινδύνους καὶ τὰς προκλήσεις τῶν τελευταίων μηνῶν κατέκτησε τὸν θαυμασμὸν τοῦ Βρετανικοῦ λαοῦ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ αὐταὶ ἀρεταὶ θὰ ἐνισχύσουν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ κατὰ τὴν παρούσαν στιγμήν τῆς δοκιμασίας.
- " θὰ σᾶς παράσχωμεν ὅλην τὴν δυνατὴν βοήθειαν μαχόμενοι ἔναντι τὸν κοινῶν ἐχθρῶν καὶ θὰ μοιρασθῶμεν τὴν κοινὴν Νίκην. Οὐτίστων Τσώρτσιλ.

(Αναφέρεται εἰς βιβ. 113 συγκρίσιν ἐργασιῶν)

Οι τρεις τελείες

Η τελευταία πρόταση ερμηνεύει το τηλεγράφημα του Τσώρτσιλ και το στενογραφημένο κείμενο τελειώνει με τις λέξεις: «Τα Δωδεκάνησα προδικάζουν...» Όμως τι σημαίνουν αυτές οι τρεις τελείες που το ακολουθούν;

Το πιθανότερο είναι ότι ο Ιωάννης Μεταξάς στο σημείο αυτό ζήτησε να μην καταγράψουν οι στενογράφοι τα λόγια του. Αραγε τι να είπτε;

... την ζώνη, την ανα-
πίεση, την χαιρομεθα. Τα κέν-
τρα κοσμικά, λαϊκά, καφεναία ως
συνήθως. Αί συζητήσεις; Πότε
θά... κολυμήσουν οι Ιταλοί.

*
'Ο Βασιλεύς εις κάθε του έμ-
φάνισιν γίνεται αντικείμενον —
δέν υπάρχει πλέον επίθετον διά
νά τάς εικονισή... — λαϊκόν έκ-
δηλώσεων. 'Ο Πρωθυπουργός έ-
πίσης.

Χιλιάδες έστέκοντο χθές 5' 5-
λης τής ημέρας έξω από την Με-
γάλην Βρετανίαν διά νά τους
ΐδουν, νά τους ζητωκραυγάσουν.
*Όταν ό Βασιλεύς έπίηγε εκεί
νά συνεργασθή με τον Πρόεδρον
καί τους Έπιτελείς τά πλήθη τού
έφώνασαν:

— Ζήτη Στρατηλάτη!
Καί άλλοι.
— 'Αέσις! 'Αέσις!
Διότι από τής νυκτός ή Α. Μ.

... την επανάληψήν... τα τρία
είχον κυανούν φωτισμόν — αντι-
αεροπορικών.

Καί έπειδή ό παρά τού 'Αρά-
κειον κλειδοχός δέν έβλεπε
τους άριθμούς των ήρώτα διά
νά κανονίση την γραμμήν:

— Καλλιθέα ή 'Αμπελοκήπος;
Καί τού λαϊκόν πνεύμα... από
τού τράμ:

— Ρώμη!

*
'Εν τώ μεταξύ εις τους στρα-
τώνας ή έπιστράτευσις απέδω-
σεν έκάτον επί τής έκάτον. 'Ε-
πήγαν και πολλοί που δέν έπε-
στρατεύοντο και προστάται οι
κογενειών.

— Πάρτε μας:

*Ήσαν οι μόνοι μελαγχολικοί

έπειδή δέν... τους έπαιρναν.

Οι άλλοι ήσαν ένθουσιασμένοι:

διότι θά έφευγαν.

... τούσιν έπειτα ό θάνατος του βασι-
λέως «Αλέκτος».

*** Καίτοι δέν ήπηρεε καμμί άπα-
γόρευσις έκ μερους τής άστυνομίας
διά την λειτουργίαν των θεάτρων και
κινηματογράφων τά θεάτρα δέν έλει-
τούργησαν χθές διότι οι θεαταί δέν θά
είχον μέσα συγκοινωνίαν διά νά έπι-
στρέψουν εις τάς οικίας των.

Οι θεαταί στήλησαν χθές εις
σύστημα και άπεφάσισαν όπως από
τής αόριον Πέμπτης έλα τά θεάτρα δι-
δουν άπογευματινιάς παραστάσεις καθ'
έκάστην αί όποια όμως θά άρχίζουν
άναυφάτως την 5ην έσπερινήν και θά
τελειώσουν την 8 μ. μ.

— Τουιστοτρόπως οι θεαταί αλλά
και οι ήθοσοι θά δύνανται να έπι-
στρέψουν έγκαιρος εις τάς οικίας των.
*** Οι κινηματογράφοι λειτουργούν
από τής 2ας άπογευματινής μέχρι τής
5ης έσπερινής οι συνοικισκοί και μέ-
χρι τής 10ης οι κεντρικοί.

— Το 'Ατικόν και τό 'Ρέξ» συνέχι-
σαν χθές τάς παραστάσεις των μέχρι
τού μεσονυκτιου.

— Μία πατριωτική έκκλησις

Τό Διοικ. Συμβούλιον τού 'Πατρι-
ωτικού 'Ομίλου» τών άπογόνων τών
'Ελλήνων αγωνιστών εξέδωκε την κά-
τωθι έκκλησιν:

'Η σκαία άξιωσις τής ιταλικής κυ-
βερνήσεως όπως παραδώσωμεν έθνη-
κά έδάφη κατοικούμενα έκπαλσι υπό
έλληνικού πληθυσμού, άπελευθερω-
θέντα δέ κατοπιν ένδοξον αιματηρών
άγώνων, εζεγειρεί την έθνικην ψυχήν.

'Ο 'Πατριωτικός 'Όμιλος» άπο-
τελούμενος από τους άπογόνους τών
ήγηθέντων τού έθνους κατά τό 1821
τίθεται άλοφύχος εις την διάθεσιν
τού κράτους και ποιείται κατά την
ιστορικην αυτήν ήμεραν έκκλησιν
πρός τον ένδοξον έλληνικόν λαόν ό-
πως σύσσωμος ανάλαβη τον άγώνα,
μιμούμενος τού παράδειγματος των πα-
τέρων του.

Τό δικαίον χαλυδώνει τάς ψυχάς
μας 'Ο Θεός σώσει την 'Ελλάδα.
'Εν 'Αθήναις τής 28ης 'Οβρίου 1940

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον: 1.
Παπαφλέσσας, πρόεδρος, Δ. Ψηφ-
λάντης, Δ. Νότη - Μπότοσaris, Α.
Κριεής, αντιπρόεδροι, Β. Φωτήλας,
γεν. γραμματεύς. Τά μέλη: Α. Γρι-
δας, Γαρδικιώτης, Π. Δεληγιάννης,
Κ. Διοδουανάης, Β. Κολοκοτρώνης,
Θ. Κελευσιώτης, Σ. Κριεζιώτης, Δ.
Μισούλης, Ι. Νοταράς, Ν. Πετιμεζάς,
Ν. Πανουργιάς, Α. Ρούφος, Ι. Βολι-
ώτης, Σ. Τρικούπης, Α. Φραντζής.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ:

'Ιωάννινα, Κέρκυρα 7.30. Θεσσα-
λονικην, Δράμα, Καβάλλα 7. Θεσσα-
λονικην, 'Ηράκλειον 24. Εύροπον και
Νόστον 'Αμερικην 24. Εύροπην (πλήν
Τουρκίας, 'Αλβανίας) 24.

ΑΤΜΟΠΟΡΙΚΩΣ:

'Αργολικόν 6. 'Αμφρακικόν 15.30.
Κρήτην 15.30.

— Είς μήνην τού ναύαρχου Παπαρηγοπούλου

Είς μήνην τού 'Επιτιμου Γενικού
'Υπασιστού τής Α. Μ. τού Βασιλέως
'Αντιναύαρχου έ. ά. Στεφάνου Πα-
παρηγοπούλου προσέφεραν όπέρ τού
Εόταγους Ταμίτου τής Α. Μ. τού Βασι-
λέως ό κ. Α. Μερκάτης δραχμάς 1000,
ό κ. Α. Καλινίκης δρχ. 500 και τό
Γενικόν Συμβούλιον τής Τραπεζής τής
'Ελλάδος δρχ. 20.000.

— 'Ο άστικός κώδικς

'Εν τή σειρά τών όπό τού όπουργεί-
ου Δικαιοσύνης (διευθύνσεως Μελετών)
όργανωθεσών διαλέξαν επί τού ά-
στικού κώδικος και έγκαινίσαν την
σειράν τούτην δέ όμιλήθη έν τή μεγα-
λη αίθούση τού όπουργείου Δικαιοσύ-
νης, τής 29ης 'Οκτωβρίου έ. έ. ήμερα
Τρίτη και ώρα 7 μ. μ. ό κ. Χρήστος
Πράσινας καθηγητής τού άστικού δι-
καίου έν τώ Πανεπιστημίω 'Αθηνών,
μέλος τής νομοπαρασκευαστικής έπιτρο-
πής τού όπουργείου Δικαιοσύνης με
θέμα: «ΕΙ κυριότερα διαφορά τού ά-
στικού κώδικος από τού λαχόντος τών
δικαίου» (διάλειξις α'). Είσοδος ελευ-
θερά.

Φορτηγά αυτοκίνητα μεταφέρουν εφέδρους.

άνελαβε την γενικην άρχηγίαν
των τριών δλων.

*
Πώς έκκυκλοφόρησεν ή πρώτη
πληροφορία; Ποιος την ειπε;...
'Η μεσοφρία εφερε την πόλιν πα-
νηγυρίζουσαν την πρώτην νικην.
— Τους έφάγαμε!
— Γίναμε ρεζίλι!

'Η φήμη, ή πληροφορία, δλα
είχαν φτερά. 'Η Δωδεκανησική
Φάλαγγ παίρνει την φήμην, την
κάνει σημαίαν, διαδήλωσιν. Χι-
λιάδες κόσμου ήκολούθησαν.

'Επέρασεν ή διαδήλωσις κάτω
από την Ιταλικην προεθειαν — την
τέως, δηλαδή. Καί την άπεδοκί-
μασεν Ιταλοελληνιστί:

— 'Α μπάσο μακαρονάδες!
'Εννοείται καμμία διαϊότης.

*
'Εξω από την άγγλικην θια-
ότης ήτο ό ένθουσιασμός. 'Ο Σέρ
Μάικελ Πάλλαρεττ έθγήκεν εις
τόν έξώστην, ένω όπέρ τον έξω-
στην έκυμάτιζε όπερήφασιν ή ση-
μαία τής θαλασοοκρατίας.

— Ζήτη ή 'Αγγλία!

— Ζήτη ή 'Ελλάς, άπάντησεν ό
κ. Πάλλαρεττ και έπειτα εδέχη
μίαν έπιτροπήν Δωδεκανησιών.
'Επιε μαζί τής κρασί, έτσουγγρι-
σαν: Γιά τή νικη!

Καθώς έρευγαν ό κ. Πάλλα-
ρεττ τούς ειπε:

— Νά τσουγγρίσω μαζί σας, και
στά ελευθερά Δωδεκάνησα!

Συσσίτιο, στολαί, όπλισμός —
τά πάντα θαυμάσια.

— Είχε τό νοϋ του ό Μαρμαρ-
γιάννης. 'Η άποθήκες εινα γε-
μάτες! Αότη ήτο ή έντύπωσις.

'Αλλά, δέν άρκοϋν πάντοτε αί
γεμάται άποθήκαι: Χρειάζεται και
γεμάτη καρδιά. Εύτυχώς
την έχομεν γεμάτην από ένθου-
σιασμόν, από πίστιν και από κά-
τι Ιερώτερο: από μίσος.

Α. Α. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΛΕΓΕΩΝ ΙΕΡΟΛΟΧΙΤΩΝ

'Η δωδεκανησιακή Νεολαία
ήρχισε την συγκρότησιν δωδε-
κανησιακής Λεγεώνας. 'Ιερολο-
χιτών ίδιαις δαπάναις τών άπαν-
ταχού Δωδεκανησιών. Πρός τού-
το θέλουσι διατεθή όλοι οι πό-
ροι και τά κεφάλαια τών έν 'Ελ-
λάδι, 'Αγγλία και 'Αμερικη
δωδεκανησιακών όργανώσεων
και όργανισμών.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕΤΑΞΑ - ΑΓΓΛΟΥ ΠΡΕΣΒΕΥΤΟΥ

'Ο πρεσβευτής τής 'Αγγλίας έπε-
σκέθη χθές την πρώταν τον κ. Πρόε-
δρον τής Κυβερνήσεως και παρέμεινε
συνομιλών μετ' αυτόν έπ' άρκετόν, /

Στα πολεμικά συμβούλια που γίνονται στις 11 και 12 Δεκεμβρίου με τους Αρχηγούς του Στόλου και τους Άγγλους, όταν άρχισε να διαφαίνεται η έκβαση του πολέμου ο Μεταξάς φέρνει επανειλημμένα το θέμα αυτό στη συζήτηση ζητώντας να παραμείνουν εφεδρείες ναυτικών δυνάμεων και πλοία για τα Δωδεκάνησα και να μην εξαντληθούν στα στενά του Οτράντο.

Τα απομνημονεύματά του ναυάρχου Φωκά δια μακρών το αναφέρουν.

[ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ, ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ 1940 -1944](#)

11 Δεκεμβρίου, Τετάρτη-45 ημέρα (πολέμου)

Απόψε. Μέγα Πολεμικόν Συμβούλιον ένεκα Παπαδήμα ζητούντος δράσιν του στολου εις Αδριατικήν. Εισηγήσις μου περί ανάγκης τηρήσεως στόλου δια Δωδεκάνησον.

29 Δεκεμβρίου, Κυριακή- 63η ημέρα

... Πάλαιρετ τον εκάλεσα πάλιν δια ζήτημα Δωδεκανήσου. Φαίνεται ότι εισέρχεται εις κάποιον δρόμον ευνοϊκόν. Φαίνεται μόνον.

Παραμονή πρωτοχρονιάς 1941, Ο Μεταξάς κόβει την πίττα της Νεολαίας, κόβει για την Κορυτσά για το Αργυρόκαστρο και για την Δωδεκάνησο

Την παραμονή της πρωτοχρονιάς του 1941 ο Ιωάννης Μεταξάς κόβει την πίττα της Νεολαίας. «Κόβω ένα κομμάτι για την Κορυτσά και ένα για το Αργυρόκαστρο» λέει. Και κόβοντας το τρίτο κομμάτι προσθέτει. «Πρέπει να προστεθεί τώρα και για πάντα πια η περιφερειακή Διοίκησης Δωδεκάνησου» Με τα λόγια αυτά έκλεισε εκείνη η τελετή της πρωτοχρονιάς.

Ακολούθησαν οι 18 δύσκολες ημέρες του Ιανουαρίου και ο [Θάνατος του Ιωάννου Μεταξά](#).

Στην κηδεία του το τιμητικό απόσπασμα αποτελούσαν μέλη από το Σύνταγμα των Δωδεκανησίων.

Οι Δωδεκανήσιοι εθελοντές ορκίστηκαν στις 12 Ιανουαρίου 1941 και παρέλαβαν την πολεμική σημαία του Συντάγματος. Το Σύνταγμα Δωδεκανησίων είχε διοικητή τον έφεδρο αντισυνταγματάρχη Ιωάννη Νικολάου και περιελάμβανε 3 Τάγματα υπό τους εφέδρους ταγματάρχες Μάρκο Κλαδάκη, Παναγιώτη Γεωργαντόπουλο και Κωνσταντίνο Δρανδάκη. Ολόκληρο το Σύνταγμα Δωδεκανησίων επελέγη ως τιμητική συνοδεία, όταν (31.01.1941) κηδεύτηκε με επισημότητα ο Ιωάννης Μεταξάς.

Και τα χρόνια πέρασαν και πολλά ξεχάστηκαν, αλλά ηθελημένα και άλλα γιατί αυτή είναι η μνήμη των θνητών...

Όταν το 1948 ενώθηκε η Δωδεκάνησος με την Ελλάδα κανείς πια δεν θυμόταν αυτές τις λεπτομέρειες. Ούτε το Μεταξά τιμούσαν ούτε τις προβλέψεις του εκτιμούσαν, ούτε τα προφητικά του λόγια της 30^{ης} Οκτωβρίου εννοούσαν. Ούτε στη φράση του δημοσιευμένη στην Καθημερινή της 17^{ης} Νοεμβρίου, «Θα νικήσωμεν, αλλά δια τους Έλληνας υπέρ την Νίκη η Δόξα» έδιναν σημασία στο ρήμα «θα νικήσωμεν».

Ούτε φυσικά θυμόντουσαν από την ομιλία του προς τους Αρχισυντάκτες των εφημερίδων... " Ξέρω με βεβαιότητα ότι από την φοβερή αυτήν δοκιμασία η Ελλάς θα υποφέρει. Ξέρω επίσης με βεβαιότητα ότι τελικώς θα εξέλθω όχι μόνον ένδοξος, αλλά και μεγαλύτερη. Θα προσέξατε το τηλεγράφημα του κ. Τσώρτσιλ το οποίο δημοσιεύθη σήμερα εις τας εφημερίδας, ανακοινωθέν από το Υπουργείον Εξωτερικών. Λοιπόν επιθυμώ να σας τονίσω τούτο: Εκείνοι οι οποίοι εις το τηλεγράφημα αυτό δεν βλέπουν γραπτήν την επιβεβαίωσιν αγράφου συμφωνίας δια τα Δωδεκάνησα, δεν ξέρουν να διαβάζουν μέσα από τις γραμμές. Και κάτι άλλο ακόμη. Τα Δωδεκάνησα προδικάζουν..."

Όμως scripta manent και «ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον»

Ερευνώντας την ιστορία αυτή εντόπισα τον νόμο 518 της 9 Ιανουαρίου 1948, για να ολοκληρωθεί η προφητεία του Μεταξά.

Με τον [υπ' αριθμό 518 νόμο της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων](#) ορίζεται...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β ΕΔΑΦΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Όρια

1.Β.α.1-6

16.ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 518

Της 3/9 Ιαν. 1948

Περί προσαρτήσεως της Δωδεκανήσου εις την Ελλάδα.

Άρθρ.1.-Αι νήσοι της Δωδεκανήσου Αστυπάλαια, Ρόδος, Χάλκη, Κάρπαθος, Κάσος, Τήλος, Νίσυρος, Κάλυμνος, Λέρος, Πάτμος, Λειψοί, Σύμη, Κως και Καστελλόριζον, ως και αι παρακείμεναι νησίδες, είναι προσηρτημέναι εις το Ελληνικόν Κράτος από της 28 Οκτωβρίου 1947.

Άρθρ. 2.-Η γραμμή των συνόρων μεταξύ της Δωδεκανήσου και της Τουρκίας διέρχεται δια των ακολούθων ηριθμολογημένων σημείων.

Η γεωγραφική θέσις των διαφόρων σημείων της γραμμής ταύτης προσδιορίζεται λεπτομερώς κατωτέρω και αναφέρεται εις τους Βρετανικούς υδρογραφικούς χάρτας (BRITISH ADMIRALTY) Νο 236, 872, 1546.

(Εν συνεχεία καθορίζονται 51 σημεία εξ ών διέρχεται η μεθοριακή γραμμή).

Η γραμμή των συνόρων διερχομένη δια των 51 καθοριζομένων ανωτέρω σημείων, ενούται με το Νότιον όριον των θαλασσίων Ελληνοτουρκικών συνόρων ως ταύτα καθορίζονται εις το άρθρ. 12 της μετά της Τουρκίας Συνθήκης ειρήνης της Λωζάνης της 24 Ιουλ. 1923.

Εις περίπτωσιν διαφοράς μεταξύ του κειμένου του παρόντος άρθρου και των Βρετανικών Χαρτών ισχύει το κείμενον.

Άρθρ.3.-Η ισχύς του παρόντος νόμου άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΡΚΗΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΩΡΗΤΗΣ ΠΑΝΤ. Κ. ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ

... η Δωδεκάσος...προσηρτημέναι εις το Ελληνικόν Κράτος από της 28 Οκτωβρίου 1947

Η απάντηση στο ΓΙΑΤΙ ΠΟΛΕΜΗΣΑΜΕ συμπληρώνεται.

ΠΟΛΕΜΗΣΑΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΟΞΑ και για τα ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Σήμερα ελάχιστοι στην Ελλάδα και στο εξωτερικό γνωρίζουν αυτή την ιστορία γιατί μόνοι μας θελήσαμε να την σβήσουμε από την ιστορία μας και την ΕΘΝΙΚΗ ΜΝΗΜΗ. Εορτάζουμε την Προσάρτηση των Δωδεκανήσων την 7^η Μαρτίου. Μία ημερομηνία που δεν έχει καμία σχέση με τον αγώνα των Ελλήνων, το επιπελικό και στρατηγικό πνεύμα και το ΟΧΙ του Ιωάννη Μεταξά, το ΟΧΙ των Νεκρών Ηρώων.

Ποιός ήταν λοιπόν ο Ιωάννης Μεταξάς; Ας θυμηθούμε τα λόγια του Γεώργιου Βλάχου στο άρθρο του της 8 Δεκεμβρίου 1940, στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, με τίτλο

[« Ιστορία Αναμνήσεις Απολογία»](#). Καταλήγει με την εξής φράση:

.....Η στήλη αυτή ησθάνθη την ανάγκη να γράψει ότι φρονεί, ότι σκέπτεται δια τον άνθρωπο αυτόν, ο οποίος αφού επί δεκαέξι έτη ηγωνίσθη εναντίον ημών των Ελλήνων, εις μάτην, δια να χρησιμεύσει στην Ελλάδα, εις μεν 4 έτη κάθόρθωσε να την αναπλάσει εις δε μίαν ώραν την έσωσε.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΤΑ «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ»

Ρόδος,
Κάρπαθος,
Κως,
Κάλυμνος,
Αστυπάλαια,
Κάσος,
Τήλος,
Σύμη,
Λέρος,
Νίσυρος,
Πάτμος,
Χάλκη,
Σαριά,
Λειψοί,
Ψέριμος,
Αγαθονήσι,
Λέβιθα,
Καστελόριζο (ή Μεγίστη)

